ORĘDOWNIK POWIATU KOZMINSKIEGO

Abonament:
kwartalnie: w ekspedycji . . . . . . 300.00 mk.
„ na poczcie . . . . . . 330.00 mk.
numer pojedyńczy . . . . . . 15.00 mk.

Dział urzędowy ⊟ nieurzędowy

Koźmin, środa dnia 9-go sierpnia 1922 r.

Ogłoszenia:
wiersz 1-łam. nonp. na str. 6-cio łam. lub miejsce jego 20.00 mk.
wiersz reklamowy nonparelowy na stronie 8-łamowy . 50.00 mk
Dla ogłaszających z poza powiatu 100 % więcej

Nr. 63 | **Za redakcję:** Dział urzędowy: Starostwo; nieurzędowy: E. Kraszewski w Koźminie. Wychodzi 2 razy tyg. Ogłoszenia przyjmuje się do wtorku i piątku godz. 9 przedpoł. | **Druk:** ZAKŁAD GRAFICZNY EDWARDA KRASZEWSKIEGO w KOŹMINIE. Nakład własnej księgarni. Telefon 34. Adres telegraficzny: Orędownik Koźmin | **Rok 35**

Dział urzędowy

Nr. 357. **Obwieszczenie.**

Wobec ostatnich zajść zakłócenia spokoju publicznego zniewolony jestem przypomnieć ogółowi odnośne przepisy ustawy karnej:

§ 125. Jeżeli tłum publicznie się skupia i wspólnemi siłami dopuszcza się gwałtu na osobach lub rzeczach, wtedy każdy uczestnik tego skupienia się ulega za naruszenie miru powszechnego karze więzienia najmniej trzechmiesięcznego.

Przewódcy, tudzież ci, którzy dopuścili się gwałtu na osobach albo rzeczy złupili, zniszczyli lub zburzyli ulegają karze ciężkiego więcienia do dziesięciu lat.

§ 240. Kto bezprawnie zniewala inną osobę przemocą lub groźbą zbrodni albo występku do jakiego działania znoszenia lub zaniechania ulega karze więzienia do roku lub grzywnie do sześciu tysięcy marek.

Usiłowanie jest karalne.

§ 254. Jeżeli popełnia się wymuszanie użyciem przemocy przeciw osobie albo groźbami obecnego niebezpieczeństwa dla ciała lub życia należy ukarać sprawcę narówni z rozbójnikiem.

L. dz. 4670/22 St. —

Koźmin, dnia 7 sierpnia 1922 roku.

Starosta Czarnecki

Nr. 358. **Odpis**

Rozporządzenie Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z dnia 1. lipca 1922 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie stosowania letnich urlopów pracowników w roku 1922

Na mocy art. 6 ustawy z dnia 16. maja 1922 r. o urlopach dla pracowników, zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 334), zarządza się co następuje:

§ 1. Następujące działy przemysłu w roku 1922 mają prawo za zawiadomieniem inspektora pracy właściwego obwodu, przełożyć urlopy pracowników całkowicie na okres czasu od 1. października do 31. grudnia.

a) reperacja maszyn rolniczych,
b) przemysł budowlany, prowadzony niesezonowo,
c) odlewnie żelaza, związane z budownictwem oraz z naprawą i budową maszyn rolniczych,
d) kowalstwo i ślusarstwo, związane z budownictwem ozaz z naprawą i budową maszyn rolniczych,
e) reperacje dachów i krycie ich,
f) konstrukcje żelazne zewnętrzne,
g) wyrób zapraw wiążących cementu, wapna, gipsu, alabastru,
h) wyrób sztucznych kamieni budowlanych i technicznych,
i) niesezonowo prowadzony wyrób cegieł, dachówek, sączków, kafli, terrakoty,
j) wydobywanie, łapanie, tłoczenie i magazynowanie ropy naftowej i gazów ziemnych,
k) wyrób artykułów spożywczych, prowadzonych niesezonowo,
l) zakłady zdrojowe, uzdrowiska, szpitale, lecznice, hotele, pensjonaty, restauracje, cukiernie, kawiarnie, oraz położone w uzdrowiskach sklepy.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia we wszystkich zakładach pracy, wymienionych w art. 1 ustawy z dn. 16. maja 1922 r. (Dz. U. R. P. nr. 40, poz. 334) o ile nie podlegają one bezpośrednio poszczególnym ministerstwom.

Minister Pracy i Opieki Społecznej
(—) L. Darowski
Minister Przemysłu i Handlu
(—) Stefan Ossowski.

Powyższe podaję do ogólnej wiadomości.
— L. dz. 4629/22 St. I. —

Koźmin, dnia 3. sierpnia 1922 r.

Starosta, Czarnecki

Nr. 359. Celem obniżenia kosztów podaży materjałów mięsnego upoważniło mnie Województwo Poznańskie dekretem z dnia 20 lipca 1922 L. dz. 6545/22 I. D. do udzielania w mojem zastępstwie zezwoleń na przewóz kolejowy bydła rogatego pochodzącego z dalszych obwodów obserwacyjnych utworzonych wskutek zarazy płucnej co niniejszem podaje do publicznej wiadomości. L. dz. 4553/22 St. I.

Koźmin, dnia 1 sierpnia 1922 roku.

Starosta, Czarnecki.

Nr. 360. **Rozporządzenie**
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 5. lipca 1922 r w sprawie obowiązku posiadania faktur handlowych i uwidaczniana cen.

Na mocy art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 449) oraz rozporządzenia Rady Winistrów z dnia 22 maja 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 43 poz. 361) zarządza się co następuje:

§ 1. Właściciele sklepów, magazynów, składów, restauracji, cukierni, kawiarni i wogóle wszelkiego rodzaju przedsiębiorstw handlowych, mających na celu sprzedaż artykułów powszechnego użytku, obowiązani są wywiesić w pomieszczeniach tych przedsiębiorstw cenniki na wszelkie bez wyjątku, przeznaczone na sprzedaż towary i przedmioty powszednego użytku, oraz uwidaczniać ceny bezpośrednio na odnośnych przedmiotach.

§ 2. Cenniki winny być wywieszone, względnie umieszczone na widocznem i dostępnem dla nabywcy, względnie spożywcy miejscu i zawierać, oprócz wyszczególnienia towarów i cen, firmę lub nazwisko właściciela przedsiębiorstwa, adres i datę sporządzenia cennika, Ogrągowe urzędy walki z lichwą, względnie władze administracyjne I instancji wydadzą szczegółowe zarządzenia i przepisy co do sposobów i formy uwidaczniania cen na przedmiotach przeznaczonych do sprzedaży, zarówno jak i co do sposobu i formy sporządzania i wywieszania cenników.

§ 3. Zakazuje się pobierania za artykułów sprzedawane cen wyższych od wskazanych w cennikach.

§ 4. Niewolno odmawiać sprzedaży artykułów, na które są uwidocznione w cenniku.

§ 5. Wymienieni § 1 niniejszego rozporządzenia właściciele przedsiębiorstw, względnie zatrudnieni przez nich pracownicy obowiązani są wydawać kupującym na ich żądanie rachunki na sprzedane towary i przedmioty. W rachunkach winna być wskazana firma lub nazwisko właściciela, adres, data sprzedaży, jakość i ilość towaru i cena, za którą towar był sprzedany.

§ 6. Właściciele przedsiębiorstw winni posiadać oryginalne faktury na wszelkie nabyte na sprzedaż towary.

§ 7. Winni przekroczenia, względnie nie wykonania zarządzeń zawartych w §§ 1-7 niniejszego rozporządzenia, karani będą na podstawie art. 4. ustawy z dnia 2. lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 449) aresztem do 6 miesięcy i grzywną do wysokości 1 000 000 mk., lub jedną z tych kar.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Jednocześnie tracą moc wszelkie poprzednie rozporządzenie wydane w sprawie przymusowego uwidaczniania cen.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) A. Kamieński.

Powyższe podaję do publicznej wiadomości.
— L. dz. 46 28/22 St. I. —

Koźmin, dnia 8 sierpnia 1922 r.

Starosta, Czarnecki

Nr. 361. **Dotyczy spisów celem wyboru ławników i przysięgłych.**

Według § 36 i 85 ustawy o urządzeniu sądownictwa z dnia 27 stycznia 1877 (R. G. Bl. 1898 strona 371) winni sołtysi gminni i obszarów dworskich sporządzić spisy celem wyboru ławników i przysięgłych. Sporządzenie winno nastąpić tak wcześnie, ażeby spisy można wyłożyć od 20 do 30 sierpnia r. b. w lokalu urzędowym sołtysa gminy względnie obszaru dworskiego do przejrzenia. Przedtem należy podać zwyczajem miejscowym do wiadomości czas i miejsce wyłożenia danej listy z nadmienieniem, iż w wyżej podanem czasie (terminie) można założyć protest piśmienny albo do protokułu u sołtysa gminy wzgl. obszaru dworskiego przeciw zgodności lub zupełności danego spisu. Po upływie terminu, w którym sprzeciw założyć było można, winno się poświadczyć spis w sposób następujący:

Poświadczam niniejszem, że niniejszy spis przez 10 dni a mianowicie od 20 do włącznie 30 sierpnia b. r. w gminie wzgl. w obszarze dworskim w . . . . . . wyłożony był w lokalu urzędowym podpisanego do przejrzenia oraz że czas i miejsce włącznie podano przedtem zwyczajem miejscowym do wiadomości.

. . . . , dnia . . . . sierpnia 1922 r.

Sołtys gminy wzgl. obszaru dworskiego

(pieczęć)

(podpis)

Wkrótce potem do najpóźniej 5 września 1922 r. winni sołtysi gminni i przełożeni obszarów dworskich listy te ze założonemi sprzeciwami właściwemu Panu Komisarzowi Obwodowemu przesłać, który wspomniane listy i sprzeciwy właściwemu sądowi Okręgowemu prześle. Panowie Burmistrzowie prześlą wspomniane listy wprost sądowi Okręgowemu. Odpis spisów należy zatrzymać, ponieważ sołtysi gminni i obszarów dworskich winni według § 38 ustawy poprawki konieczne po odesłaniu spisów zakomunikować sądowi Okręgowemu.

Pozatem zważać należy przy sporządzaniu spisów na przepisy prawne (Orędownik pow. z 1891 roku strona 122). **Panów Komisarzy Obwodowych proszę o natychmiastowe przesłanie spisów sołtysom gmin i obszarów dworskich.** Kwestjonowane formularze wysłano w tych dniach. L. dz. 3731/22 St. I.

Koźmin, dnia 8 sierpnia 1922 roku.

Starosta, w zast. Andrzejczak
Starszy Sekretarz powiatowy

Nr. 362. W miesiącu lipcu udzielono jedną kartę myśliwską gospodarzowi i sołtysowi Anderszowi Janowi z Nowej Obry. — Nr. dz. 4590/22 St. a. —

Koźmin, dnia 3. sierpnia 1922 r.

Starosta, w z. Andrzejczak
Starszy Sekretarz Powiatowy.

Obwieszczenia innych władz.

Nr. 363. Przyszła konferencja PP. sołtysów gminskich i dworskich odbędzie się: **w poniedziałek, dnia 14. sierpnia 1922 r. popołudniu w o godz. 3-ciej w tutejszym biurze.**

Liczebne stawienie się pożądane.

Pogorzela, dnia 3. sierpnia 1922 r.

Komisarz obwodowy
w zast. Stenzel.

Nr. 364. Niniejszem podaje do wiadomości że godziny urzędowe dla publiczności są codziennie od 9—1 popołudniu. W sobotę publiczności się nie przyjmuje.

Koźmin, dnia 8. sierpnia 1922 r.

Urząd Skarbowy
Podatków Bezpośrednich i Opłat Skarbowych
Krawczyk

Dział nieurzędowy

Strajk rolny.

W wielu miejscowościach strajk zaczyna przybierać formy ostre. Agitatorzy rozrzucają jakieś odezwy, wzywające do terroru i do strajku czarnego, który zaczyna się szerzyć. I tak w powiecie koźmińskim strajk czarny objął 20 miejscowości, w inowrocławskim 4, w jarocińskim 3, w gostyńskim 17. Gdzieniegdzie zdarzają się akty terroru. I tak w pow. koźmińskim w kilku miejscowościach strajkujący usiłowali nie przepuszczać furmanek z bezrobotnymi, którzy zgłosili się do pracy. W jednym wypadku wojsko musiało zrobić użytek z broni, gdy na wezwanie napastnicy nie ustąpili. Ranę odniosł przytem jeden z napastników. W niektórych miejscowościach strajkujący odgrażają się gospodarzom, którzy dają pomoc majątkom, gdzie panuje strajk. Grożą im podpaleniem.

Wpływ strajku na ceny rynkowe już teraz daje się zauważyć. Wszak cena masła wzrosła już do 1600 mk. za funt, o mleko zaś coraz trudniej.

Są silne poszlaki, że w strajku obecnym maczają rękę komuniści, który na naszą dzielnicę zwracają coraz baczniejszą uwagę. W kwietniu zjechał do Poznania emisarjusz Centralnego Komitetu Partji Komunistycznej w Warszawie, niejaki Bandowski czy Wąsowski, czerwony ten dygnitarz używał bowiem obu naprzemian nazwisk. Towarzyszyła mu niejaka Roma Juchniewiczówna, naturalnie żydówka. Oboje ukrywali się nadzwyczaj troskliwie, dopuszczając przed swe oblicze tylko kilku wybranych leaderów tutejszych związków klasowych, Bandowski-Wąsowski był za czasów bolszewickiego panowania w Wilnie komisarzem sowieckim w tem mieście i podpisał niejeden wyrok śmierci. Towarzyszka jego pracowała w Petersburgu w sowjeckim biurze prasowem. W Poznaniu organizowali oboje nader gorliwie jaczejki komunistyczne, dopóki nie wpadli w ręce policji, dzięki czemu od czerwca znajdują się już w więzieniu w Wronkach.

Samopomoc obywateli Koźmińskich.

W poniedziałek 7. b. m. wiecz. o godz. 7-mej zwołało kilku zdrowo myślących obywateli wiec na rynku koźmińskim, przedstawiając tam przybyłym obecną zgroźną sytuację wywołaną przez zbrodniczy

czarny strajk rolny, nawołując aby jutro w wtorek rano wszystkie składy, warsztaty itd. były zamknięte a obywatele i obywatelki podążyli z pomocą wsi podczas żniw. To też w wtorek rano zaroiło się na rynku od chętnych do pracy rolnej i wiele wozów żniwnych ruszyło z ochotnikami na pola, aby zabezpieczyć dary Boże od zniszczenia. Jako eskorta bezpieczeństwa służyło bractwo strzeleckie w mundurach. Za tak wyniosły czyn cześć i uznanie naszym obywatelom i obywatelkom, a robotnicy rolni niech się ze wstydu pod ziemię skryją. Może by im znowu lepiej było, gdyby nad ich głowami świszczał bat zaborców?

Kronika policyjna

W niedzielę 12. II. 22 pomiędzy 8—11 wieczorem włamał się do pomieszkania p. Jakóba Robaczyka przy ul. Klasztornej 13 złodziej i skradł 2 złote ślubne obrączki i srebrny damski zegarek. — W nocy zdnia 1. na 2. maja 22 skradziono za pomocą włamania się z pomieszkania Antoniego Terakowskiego w Borzęcicach większą ilość bielizny, którą wykrytym sprawcom wzgl paserom odebrano i poszkodowanemu zwrócono. — 20 ctr. perek skradli Fr. Kr., W. S., St. S. z Skałowa na szkodę p. Modlibowskiego w Skałowie. Złodzieje wnet będą ukarani. — 3. 4. 22 odwiedził Jakób J. z Koźmina swego brata w służbie u Stefana Kubiaka w Skokowie. U tegoż przenocował się J., nazajutrz przywłaszczył sobie J. wojskowy płaszcz i koldrę. Nie długo z łupem tym się cieszył gdyż już o 8 rano został z rzeczami tymi przez pol. schwytany.

Sprawy polskie

WYBORY DO SEJMU ŚLĄSKIEGO 24 WRZEŚNIA

Warszawa, 4. 8. (A. W.) Na mocy art. 13 ustawy konstytucyjnej z 15 lipca 1920, zawierającej statut organiczny województwa śląskiego oraz art. 11 i 12 dekretu z dnia 28. 11. 1918 r. o ordynacji wyborczej Sejmu Ustawodawczego w brzmieniu obowiązującem przy wyborach do Sejmu śląskiego, Naczelnik Państwa zarządził wybory do Sejmu śląskiego. Dzień głosowania wyznaczony jest na 24 września rb.

Wiadomości pozamiejscowe

Z Pocztowej Kasy Oszczędności. Od dnia 1-go b. m. urzędy pocztowe woj. Poznańskiego i Pomorza rozpoczęły przyjmowanie i wypłacanie wkładów na książeczki oszczędnościowe Pocztowej Kasy Oszczędności. W ten sposób obrót oszczędnościowy objął wszystkie urzędy pocztowe Rzeczypospolitej Polskiej od Wilna do zachodnich krańców Państwa Polskiego. Właściciel książeczki może obecnie podnosić i wpłacać pieniądze w każdej miejscowości polskiej, posiadającej urząd pocztowy. PKO w obrocie oszczędnościowym skupiła dotychczas 65 tysięcy uczestników, którzy posiadają wkładów na sumę z górą 5 miljardów marek. Wprowadzenie tego obrotu i w naszej dzielnicy wpłynie zapewne na znaczny przyrost oszczędzających i oszczędności. A jest to Polsce ogromnie potrzebne.

Kto może jechać do Ameryki? Do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej w przyszłości udawać się mogą tylko 1) żony do mężów obywateli amerykańskich, 2) dzieci do rodziców, obywateli amerykańskich, przyczem chopcy nie mogą przekraczać 18 lat, a dziewczyny 21 lat, 3) reemigranci wracający do Ameryki przed upływem sześciu miesięcy od chwili ich wyjazdu stamtąd, 4) służące mające umowę rejentalną z obywatelem amerykańskim, 5) urzędnicy państwowi wraz z rodziną i służbą. 6), ludzie wyjyżdżający do Stanów Zjednoczonych na pewien określony czas dla przyjemności lub interesu, 7) ludzie należące do t. zw. wolnych zawodów, t. j. duchowni wszystkich wyznań, lekarze, techniki, adwokaci, dziennikarze o ile udowodnią, że zostali zaangażowani na posadę w Stanach Zjednoczonych. Po wizę należy zgłaszać sie do Konsulatu amerykańskiego w Warszawie.

Radom. (Praktyki żydowskie). Rabin kielecki, Abel Rappaport, dowiedział się pewnego dnia w kwietniu, że mieszkający w Kielcach piekarz Izryel Langier wypiekł kilkadziesiąt bochenków chleba z ciasta, zaczynionego przez czeladnika katolika. Wobec takiego strefienia chleba, rabin zwołał natychmiast, w nocy, sąd rabinacki, składający się z niego, dwóch podrabinow i czterech chasydów miejscowych, i po długich naradach wydał wyrok, skazujący Langiera na 100 000 mk. grzywny i niezwłocznie zniszczenie całego wypieku chleba. Wskutek usilnych błagań i płaczu całej rodziny piekarza, zniżono mu karę grzywny do 5000 mk. wszystek jednak zasądzony na zniszczenie chleb musiał Langier wrzucić do miejsca ustępowego w obecności zaufanego służącego, rabina, Jojnego Dziadka.

Mimo znanej dyskrecji żydostwa, sprawa ze zniszczeniem „trefnego“ chleba stała się po pewnym czasie głośną i wywołała w Kielcach powszechne, a całkiem uzasadnione oburzenie.

Zastrzelenie bandyty. Na szosie Gniewkowskiej koło Bydgoszczy napadnięto w tych dniach majstra rzeźnickiego Fischera z Bydgoszczy, a bandyci grożąc rewolwerami, zabrali mu 200 tysięcy marek. Spłoszenie przez policję bandyci uciekli i natknęli się na robotników pracujących przy telefonach Gdy ci chcieli zatrzymać uciekających, jeden z bandytów dał do nich strzał, który chybił. Wówczas robotnicy również zaczęli strzelać, a jeden bandyta ciężko ranny został ujęty i w kilka godzin potem zmarł. Drugiego bandytę też ujęto i odebrano mu większą część skradzionych pieniędzy.

W naszym rejestrze handlowym A zapisano dzisiaj pod Nr. 71 przy firmie J. Waldo Koźmin że firma została wymazana.

Koźmin, dnia 2 sierpnia 1922 r.

Sąd powiatowy

W naszym rejestrze handlowym A. Nr. 53 zapisano dzisiaj przy firmie Arnold Czapski Koźmin że firma została wymazana.

Koźmin, dnia 1 sierpnia 1922 r.

Sąd powiatowy

W naszym rejestrze handlowym A zapisano dzisiaj pod nr. 185 co następuje:

I. Zakład graficzny i wydawnictwo Orędownika Koźmińskiego

właściciel: Edward Kraszewski drukarz w Koźminie;

II. Księgarnia i skład papieru w Koźminie,

właścicielka: Janina Kraszewska w Koźminie.

Edward Kraszewski i Janina Kraszewska udzielili sobie wzajemnie prokurę.

Koźmin, dnia 31 lipca 1922 roku.

Sąd powiatowy.

W naszym rejestrze handlowym A pod Nr. 13 zapisano następującą firmę:

Kupiec Stanisław Spiaczka i Sp. Borek handel kolonialny i delikatesów.

Właściciel kupiec Stanisław Spiaczka w Borku:

Prokurę udzielono Marji Spiaczkównie w Borku.

Koźmin, dnia 27 lipca 1922 r.

Sąd powiatowy

W naszym rejestrze spółkowym zapisano dzisiaj pod Nr. 8 (Deutscher Spar u. Darlehnskassenverein Sośniczyn) Łam 2: Spar und Darlenskasse, Spółdzielnia z nieograniczona odpowiedzialnością w Sośniczynie.

Łam 6: Statutem z dnia 28 mają 1922 roku zniesiono statut z dnia 16 grudnia 1908 roku.

Koźmin, dnia 22 lipca 1922 r.

Sąd powaitowy

Taryfa

do poboru targowego w mieście Koźminie.

Na miejsce taryfy z dnia 1 marca 1921 wzgl. dodatku z dnia 1 października 1921 ustala się za zgodą Rady miejskiej następującą taryfę i pobiera się:

I. w dzień jarmarku.

a) od zajętego miejsca za 1 metr kwadratowy lub bieżący:	
1) od zamiejscowych (tysiąc)	1 000,— mk.
2) od miejscowych (pięćset)	500,— mk.
b) za wóz (pięćset)	500,— mk.
c) od świni (trzysta)	300,— mk.
d) od jednej sztuki bydła (pięćset)	500,— mk.
e) od konia (tysiąc)	1 000,— mk.
f) od kozy (pięćdziesiąt)	50.— mk.

II. w dni targowe.

a) od świni ponad jeden centnar (dwieście)	200 mk.
b) od świni ponad pół do jednego ctr. (sto)	100 mk.
c) od prosięta do 50 funtów (dwadzieścia)	20 mk.
d) dla handlarzy, którzy wykupują w dni targowe, od osoby (pięćset)	500 mk.

Uwaga ad I. Każdy rozpoczęty metr kwadratowy wzgl. bieżący liczy się za cały.

Taryfę targową z dnia 1 marca 1921 wzgl. dodatek z dnia 1 października 1921 znosi się.

Koźmin, dnia 8 sierpnia 1922 roku.

Magistrat

(—) Nowakowski Balcerek Paryzek